

TOSAMA

★
NOVEMBER
1967

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

REORGANIZACIJA PODJETJA

Naše podjetje se je razvilo iz sorazmerno majhnega podjetja v podjetje, ki danes zaposluje približno 600 ljudi in ustvarja bruto proizvodnjo 4,5 milijarde starih dinarjev. Če pogledamo nazaj v preteklost, bodo posebno tisti delavci, ki so bili zaposleni v podjetju pred rekonstrukcijo in morda še prej, lahko ugotovili, da nam je prav rekonstrukcija prinesla preobrat v proizvodnji, oziroma, da smo si samo z njo ustvarili temelje za naš nadaljni razvoj.

S povečanjem proizvodnje in z uvajanjem novih strojenj, sistemov in proizvodnje, pa smo se poizkušali tudi strokovno in kadrovske prilagoditi nastalim spremembam, vendar nam to v popolnosti ni uspelo, predvsem zaradi tega, ker šele v tem času končujemo prvi del modernizacije proizvodnega procesa. Nabava novih strojev se nam je sicer malo zavlekla, ker nismo pravočasno dobili potrebnih deviznih sredstev, zato smo imeli tudi vsem dobro poznane težave, vendar upamo, da bomo na to pozabili, ko bodo vsi ti stroji dokončno usposobljeni za normalno proizvodnjo.

S postavitvijo strojev in naprav smo rešili šele en problem, čaka pa nas še ostalo, to je usposobitev kadrov za upravljanje s temi napravami, ker stroj brez človeka je le mrtvi predmet in je predvsem od večjega in dobrega vodenja naprav odvisno najboljše izkoriščanje teh naprav in seveda, kar je za nas zelo važno, kvaliteta izdelkov.

Z dokončanjem prve faze moderniziranja podjetja, pa se nam tudi postavlja vprašanje, ki je pred nami, to je organizacija in vodenje podjetja. Že prej sem omenil, da le sposobni kadri in sodobna organizacija dela lahko privedejo do optimalne proizvodnje, ki nam je vsak dan bolj potrebna, ker le s tem bomo lahko konkurirali s ceno in kvaliteto na domačem in tujem tržišču. Računati moramo, ne samo, da se bomo borili samo z domačo konkuren-

co, ampak lahko računamo, da se bodo pojavili na našem trgu tudi tuji konkurenti, kot se že pri cigaretah filtrih, tako, da isto lahko jutri pričakujemo tudi pri vseh ostalih izdelkih.

Zaradi vsega tega je pred nami velika naloga organizirati se tako, da, bomo kos težavam v proizvodnji in na tržišču in da bomo sposobni z rama ob rami korakati s tujo konkurenco, ker nam je le tako zagotovljen obstoj in razvoj podjetja.

Zadnji dogodki in diskusija, ki je bila sprožena ob ugotavljanju odgovornosti za posamezne nepravilnosti, je nakazala potrebo, po novi organizaciji posameznih sektorjev, s točnimi opisi del in razmejivni odgovornosti za storjeno delo. Točne in jasne naloge posameznikov, to je organizatorjev proizvodnje, šele lahko zagotovijo kvalitetno delo.

Dotaknil bi se naših ekonomskih oziroma delovnih enot kot jih sedaj imenujemo. Mislim, da je delovnih enot preveč. Pred nedavnim smo nekaj enot že združili, vendar nam ravno modernizacija proizvodnih kapacitet narekuje da ta problem temeljito proučimo in ustrezno prilagodimo delovne enote tehnološkimi procesom proizvodnje. Ne morem si zamišljati delitev enote tako, kot jo imamo sedaj v mikalnici.

Glavni poudarek reorganizacije, če jo tako imenujem, pa bo v strokovnih službah, to pa predvsem v razdelitvi posameznih nalog s točnim opisom posameznih del, predvsem pa precizna razdelitev in razmejitev posameznih služb.

Organizacija podjetja predstavlja zelo važno vlogo pri doseganju visoke produktivnosti, kvalitete in poslovnih uspehov, zato bo naša naloga, da spremljamo tokove napredka doma in v svetu, da je organiziranost naša stalna skrb, ker le tako bomo kos nalogam, ki so vsak dan jasneje postavljajo pred nas.

J. B.

PRAZNIK REPUBLIKE

Že sredi novembra 1943 so se začele prebijati skozi temne jesenske noči in zasnježene planinske predele skupine najboljših sinov domovine takratnega časa, ko je bil hitlerjevski vojni stroj navidezno nepremagljiv — v malo bosansko mestoce JAJCE. Tam jih je čakala velika dolžnost in odločitev politične bitke proti fašizmu in njegovim pajdašem.

29. in 30. novembra 1943 je bilo sklicano II. zasedanje AVNOJ-a. Na tem zasedanju, je bilo zgodovinsko in je dalo novega poleta NOB, ki se je oklicala za najvišjo oblast v okupirani Jugoslaviji, so delegati izvolili prvo začasno vlado. Na predlog slovenske delegacije je AVNOJ podelil najzaslužnejšemu borcu in vodji TITU naslov maršala Jugoslavije.

S tem dnem je postal 29. november praznik vseh Jugoslovanov. Rodila se je republika, kjer je postal hlapec gospodar, kjer je postala svoboda last vsakega. V teh zgodovinskih dneh so narodi Jugoslavije postavili čvrste temelje novi družbeni ureditvi, novi republiki in novemu življenju. Dolge mesece je še vodila KPJ vojne in politične akcije do končne zmage nad fašizmom, kateriga nadutost je morala kloniti pod vedno večjo silo prekaljenih borcev.

In tako letos že praznujemo 24. obletnico tistih slavnih dni, ki so nepozabni in trajni v zgodovini jugoslovanskih narodov. Zato ob tej priliki Uredništvo našega glasila TOSAMA čestita za praznik vsem bralcem TOSAME k prazniku republike, z željo, nenehnega napredka ob krepitvi samoupravnega sistema.

Uredništvo

Doseženi finančni uspeh

v času od 1. januarja do 30. septembra 1967

19. oktobra 1967 so samoupravni organi razpravljali o finančnih uspehih, ki smo jih dosegli v devetih mesecih letošnjega leta. Rezultati so pokazali, da so bila predvidevanja postavljena v našem gospodarskem načrtu za leto 1967 realna, saj v glavnem ni večjih odstopanj od tistih, ki so bila predvidena v samem načrtu. Tako je bila realizacija po izdanih fakturah dosežena v višini 103 %, plačana realizacija in celotni dohodek v višini 97 %, neto produkt v višini 107 %, dohodek v višini 109 %, osebni dohodki v višini 96 % in ostanek dohodka v višini 147 %. Najbolj je zatajila plačana realizacija, saj so se terjatve do kupcev, z ozirom na isto obdobje lanskega leta povečale, kar za 88 %. Manjši del teh terjatev gre na račun povečane fakturirane realizacije, večji del pa na račun zakasnelega plačila naših kupcev. V ilustracijo navajamo, da so nam kupci v istem obdobju lanskega leta plačevali v roku 23 dni, letoš pa v roku 34 dni. Ta pojav je splošen, o vzrokih pa smo že pisali v številki 8 našega glasila.

Največje odstopanje od postavljenega plana smo dosegli pri ostaneku dohodka t. j. tistem delu dohodka, ki je namenjen za sklade podjetja. To je bilo mogoče doseči zaradi tega, ker smo predvidevali znižanje cen za nekatere naše izdelke že od 1. januarja 1967 naprej dejansko pa smo cene znižali šele od 1. aprila naprej. Kljub temu pa je ta ostanek dohodka za več kot 150 milijonov starih dinarjev manjši od ostanka dohodka, ki smo ga dosegli v istem obdobju lanskega leta. Na tako veliko razliko so v glavnem vplivali spremenjeni pogoji gospodarjenja.

Iz poročil, ki jih objavlja dnevno časopisje ter radio in televizija smo lahko ugotovili, da so sredstva namenjena za sklade podjetij, po ugotovljenih podatkih iz periodičnih obračunov gospodarskih organizacij za prvo polletje letošnjega leta, močno padla. To dejstvo je zaskrbljujoče, ker vemo, da npr. modernizacija industrije terja nova in nova vlaganja, zato pa so potrebna sredstva, ki pa jih je vse manj in manj. Iz teh poročil in obvestil smo lahko ugotovili tudi to, da so nekatere gospodarske organizacije zmanjšale višino sredstev namenjenih za sklade na račun povečanih osebnih dohodkov, brez da bi ustrezno povečale tudi produktivnost, kar ni v skladu s smernicami, ki so jih dali pristojni organi za uspešno izvajanje gospodarske in družbene reforme.

V našem podjetju smo za prvih devet mesecev letošnjega leta obračunali iz doseženega dohodka za 6 % več osebnih dohodkov kot v istem obdobju lanskega leta, kar menimo,

da je v skladu z doseženimi uspehi, pogoji v katerih smo poslovali in povečanjem življenskih stroškov.

V prvih devetih mesecih leta je doseženi neto produkt za 10 % niž-

Kdaj bo mogoče strokovnjake nagraditi po delu?

Kakšen naj bo sistem nagrajevanja strokovnih delavcev, ne more nihče zunaj gospodarske organizacije pokazati s kakršnokoli šablono in tudi ne more dati konkretnih napotkov in nasvetov.

Očitno je, če hočemo preiti na neposredno nagrajevanje strokovnjakov na osnovi njihovega dela in uspeha pri delu, moramo odpraviti in uvesti še vrsto stvari, ki onemogočajo, da bi lahko izpeljali nagrajevanje strokovnjakov po uspehih dela.

Kot prvi zelo važen problem je ta, da v podjetju ni speljana organizacija dela, ki bi temeljila na sodobnih dosežkih in načelih znanstvene organizacije dela.

Strokovne službe sicer obstajajo, niso pa natančno določene njihove dolžnosti in pristojnosti. Glede tega ni nobenih internih predpisov in določil, kar pa je za nagrajevanje strokovnih delavcev nujno potrebno.

Dobro organizirano podjetje strokovnjakov ne potrebuje zaradi »strukture,« temveč zaradi tega, ker jim

ji od doseženega v istem obdobju lanskega leta, dohodek pa za 12 %. Iz podatkov o doseženih uspehih v prvem polletju letošnjega leta smo ugotovili, da je znižanje neto produkta še večje pri sorodnih gospodarskih organizacijah. Storit bo treba vse, da se z znižanjem ne bi nadaljevalo.

F. R.

pravi strokovnjaki s svojimi predlogi omogočajo najboljše rešitve tekočih problemov. Vsak strokovnjak se mora v podjetju sam »plačati«. Koristen je le v tem primeru, če je njegov uspeh dela najmanj tak, da lahko opraviči svoje osebne dohodke.

Kot druga zelo važna ugotovitev je, da strokovne službe zaradi slabe organizacije dela nimajo izdelanega programa dela.

Kot tretja ugotovitev je, da naj se da strokovnim službam več samostojnosti in pooblastil za odločanje, vspremdno temu pa tudi več odgovornosti.

Šele tedaj, ko bodo izvedene vse te pomanjkljivosti, se lahko zahteva in računa, da bo nagrajevanje strokovnih služb in strokovnjakov dejansko nagrajevanje njihovega uspeha in doprinosa k skupnim koristim podjetja kot celote.

Še vedno naj velja načelo »Delo odreja položaj človeka!«

L. M.

Zakaj izstopajo iz Zveze komunistov?

Zadnji čas člani ZK izstopajo iz svoje organizacije. Svoj izstop običajno utemeljijo s previsoko članarino, nezadovoljstvom zaradi stanja v svoji osnovni organizaciji in podobnim. Mnogokrat so ti razlogi le vspremdnega značaja, prvi pa se sploh ne povedo, ali pa se na skrivaj — zaradi morebitnih posledic.

Zanimivo dejstvo je, da to izstopanje prihaja »v modo« prav v času, ko se je začela ZK reorganizirati, gospodarska reforma pa najmočnejše delovati. Normalno bi bilo pričakovati, da se organizacija prav zdaj povečuje, namesto tega se pa zmanjšuje. Zakaj? Ko človek o tem razmišlja, se mu proti lastni volji, vsiljujejo določene misli.

Predvsem bi lahko vse razloge razdelili na dvoje: subjektivne (osebne) in v objektivne. V prvem primeru gre izključno za karizem, ki se kaže v več oblikah. V preteklosti je bil običaj, da se je pred sle-

hernim kongresom sprejemalo v ZK po neki normi (enostavno se je določilo število novosprejetih članov), merilo sprejemanja pa je bilo tako, da je moral biti zares slab človek tisti, ki ni bil sprejet. Jasno, da je šlo dviganje kvantitete na škodo kvalitete, saj so različne karieristične pobude prišle do polnega izraza. V ZK se je vstopalo v velikem številu; mnogokrat z določenim osebnim ciljem. Zdaj, ko je tako imenovana rdeča knjižica izgubila svoj značaj, ti »veliki« komunisti zapuščajajo ZK. Nekateri to delajo, ker so s pomočjo rdeče knjižice dosegli vse, drugi pa zato, ker nameravane cilja niso dosegli in razočarani zapuščajajo isto organizacijo, zaradi katere so dobili »žulj na prsih«. V obeh slučajih je karizem očiten in z žalostjo moramo ugotoviti, da bi ZK mnogo več pridobila glede moči in ugleda, če takih »komunistov« ne bi nikdar imela v svoji sredi.

ZAKAJ IZSTOPAJO IZ ZVEZE KOMUNISTOV?

Boleče pa je za nas in zaskrbeti more slehernega poštenega človeka izstopanje tistih, ki odhajajo s teškim srcem — iz objektivnih razlogov. Tu mislim predvsem na stare člane ZK, ki so bili pripravljani za zmago pravice in enakopravnosti tvegati tudi lastno življenje, pa so od tega imeli vse do izstopa kaj malo. Povsem jasno je, da ne moremo govoriti o pravici, če obstoje različna merila za storjene napake; kadar se ob napaki enega priporoča humanost in popuščanje (ko gre za ljudi na višjih položajih), istočasno pa se terjajo ostre kazni če enako napako zagreši navadni delavec brez »zaščitnega hrbta«. Mar je mogoče, po drugi strani, govoriti o enakopravnosti tedaj, ko se »nižji« boje maščevanja »višjih«. Mi pa govorimo, da smo pred zakonom vsi enaki!? Pred zakonom smo, v praksi pa, na žalost, dostikrat ne. In tako odhajajo, saj niso našli tega, zaradi česar so se borili in ker so uvideli, z bolečino in grenkobo, da se bo stanje le težko izboljšalo.

Prav tako so številni mladi ljudje vstopili v ZK zaslepljeni z raznimi ideali; zdaj, z občutkom prevare, odhajajo.

Ne preostane nam nič drugega, kot da se zamislimo nad temi primeri in se potrudimo, da jih v prihodnje ne bo več. Tega pa ne bomo dosegli, če bomo križemrok opazovali situacijo in pustili, da gre tako naprej.

Tistim, ki so odšli iz takih razlogov, se lahko le zahvalimo. Če jim sploh lahko kaj zamerimo, je to, da jih je zapustila bojevitost, ki so jo zagotovo imeli tedaj, ko se je bila bitka za golo življenje.

Zdaj, ko so pred nami težki trenutki, ko se moramo borovati za lasten obstoj in obstoj drugih, prosim člane ZK, da skupaj z drugimi poštenimi ljudmi ne mečejo puške v koruzo, marveč se z nekdanjim žarom bore za resnično boljši jutrišnji dan. Naj se osebni interesi podredijo interesom drugih in naj se vodi dosledni boj, za dobro nas vseh. Ne pozabite, tovariši komunisti — ne glede na to, ali ste člani ZK ali ne — da se tedaj, ko se bojujemo za človeka poleg sebe, dejansko bojujemo za človeka v sebi.

Petković Vlado

HUMOR

Marlon Brando, filmski igralec, je nekoč povabil goste, ki je nanje posebno mnogo dal. Ko je pripravljaj pojedino, je pritrdiril v kopalnici na svežih brisačah, namenjenih gostom, napis s katerim je hotel zastonj strašiti domače: »Kdor se obriše sem, ga ubijem!«

Prihodnji dan, ko so gosti že odšli je opazil, da so brisače in napis nedotaknjeni.

ČISTOČA IN RED

Naši predniki so se ravnali po naslednjih dveh pregovorih: »Čistoča in red vzdržujeta svet in da je čistoča pol zdravja.«

Ta dva pregovora imata v sebi precej resnice in prav zaradi tega želim v tem sestavku opozoriti na to, kako nujno potrebno in koristno je, da se teh pregovorov držimo in po njih ravnamo tudi mi. Vsak posameznik bi moral skrbeti za čistočo in red v stanovanju, na delovnem mestu, to se pravi za okolje, v katerem živi in dela. Prav posebej pa je treba paziti na to tam, kjer živi in dela večja skupina ljudi, to je pa predvsem v tovarni.

Večini naših delovnih ljudi sta čistoča in red privzgojena, žal pa je tudi nekaj takih, katerim do tega ni. Neprijetno je, da moramo take ljudi na to opozarjati ali pa celo prisiliti z disciplinskimi in raznimi drugimi ukrepi. Zelo mučen vtis napravi pogled na zanemarjenega delavca ali delavko na delovnem mestu.

Skrbeti je treba tudi za samo delovno mesto ter za celotni oddelek. Okna in stene naj bodo čiste, ravno tako tudi tla, nadalje stroji, saj je veliko prijetneje delati v čistem o-

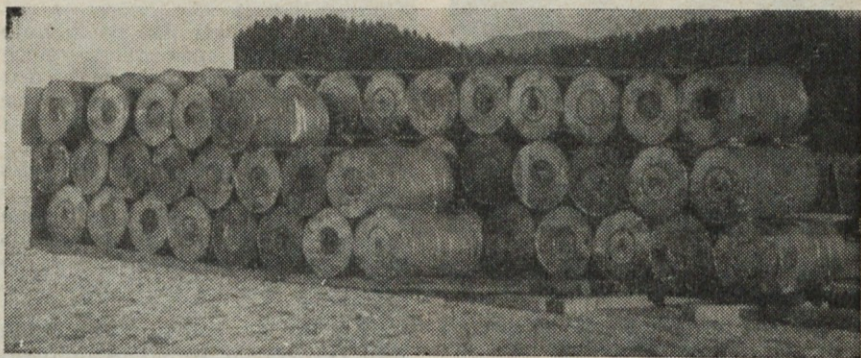
kolju. Važno je tudi, da je oddelek večkrat prezračen in da se v oddelku nahaja samo material za predelavo, ne pa tudi druga nepotrebna navlaka, ki delavca samo ovira pri delu. Red in čistoča sta potrebna zmeraj in povsod in ne samo takrat, kadar pričakujemo kakšen obisk ljudi, ki si bodo ogledali tovarno.

Morda ne bo odveč, če napišem nekaj besed tudi o toaletnih prostorih, ker so ravno ti največkrat slika ljudi, ki jih uporabljajo.

Veliko bi lahko še napisal o redu in čistoči, toda če bo upoštevan v praksi samo del tega, kar sem napisal, mi bo to v prijetno zadoščenje.

Klopčič Franc

RAZSTAVA V VARAŽDINU

Konec meseca septembra, to je v času od 28. 9. do 2. 10. je bilo v Varaždinu II. Zvezno posvetovanje farmaceutov. Mi smo se posvetovanja udeležili s tem, da smo razstavljali svoje izdelke. Od sanitetnih proizvajalcev je bila povabljena le naša tovarna. Razstavljale so še tovarne zdravil in nekatere veldrogerije. Veldrogerije so sklepane, pogodbe tovarne pa so dajale le navste in pojasnila.

Ob otvoritvi posvetovanja so našo tovarno zastopali službeniki komercialnega sektorja in trgovska zastopnika iz Reke in Zagreba, ki sta ostala na posvetovanju do konca.

Po poročilu naših zastopnikov je vladalo ves čas posvetovanja veliko zanimanje za vse naše izdelke, ki so bili razstavljeni. Udeležence posvetovanja sta naša zastopnika opozarjala še prav posebej na komprese, ki bi jih naj bolnišnice v večji meri rabile.

Posvetovanje je bilo za nas koristno predvsem zato, ker so se mnogi magistri, ki so bili iz raznih krajev naše države in ki niso poznali vseh naših izdelkov, lahko ob tej priliki seznanili z izbiro in kvaliteto naših izdelkov.

M. E.

Pet vprašanj za Matevža Florjančiča

Kako si zadovoljen na delovnem mestu skladiščnika?

Na to vprašanje se odgovori samo da ali ne. Lahko pa bi se napisalo več strani in opisalo vzroke zadovoljstva in nezadovoljstva, ker se pojavljata oba primera.

Nezadovoljstvo mi povzroča pogostokrat pomanjkanje skladiščnega prostora in prevoza. Zadovoljen pa sem na tem delovnem mestu, kadar delo poteka normalno in v redu. Delovno mesto mi ustreza zato, ker je delo zanimivo in ni enolično. Zadoščenje pa imam, kadar so zadovoljni sodelavci in vsi ostali s katerimi vsak dan sodelujem vendar to ni vedno.

zultat neodločen. Šport naj bo razvedrilo delovnih ljudi.

Ali misliš, da bomo v prihodnji sezoni dosegli boljše rezultate?

Vsekakor. Za prihodnje leto lahko obljubim, da bomo zasedli mesto na vrhu lestvice sindikalnega prvenstva. Odvisno za uspeh pa je razumevanje naših nogometašev s pomočjo mladih. Želim si, da bi v prihodnje prihajali na treninge vsaj v takem številu, kot so zadnje štiri mesece.

Kaj bi še rad povedal bralcem »TOSAME«?

Bralcem »TOSAME« bi povedal

naslednje: Da zaradi nezanimanja za vse vrste športa se ta ne da v polni meri razvijati. Nogometaši do sedaj nismo bili deležni našega obiska na tekmah z izjemo nekaterih (štirih), čeravno smo vas na vsako tekmo povabili s plakatom pri vratarju.

Na koncu pa se vsem samoupravnim organom podjetja v imenu vseh nogometašev iskreno zahvaljujem za izkazano pobudo, s katero ste nam omogočili sodelovanje na prihodnjih tekmovanjih.

Najbolj vesel dogodek v življenju?

Izstop iz vojaške suknje v delovno obleko je bil zame najbolj vesel dogodek v življenju.

M. F.

Sportnik kot si, kaj misliš o športni dejavnosti v tovarni?

V prvi vrsti menim, da smo v primerjavi z ostalimi delovnimi organizacijami precej zaostali, sicer ne za vsemi.

Občinski sindikalni svet organizira vsako leto športne igre med sindikalnimi podružnicami v občini. Športne zvrsti tega tekmovanja so zelo pestre in različne. Do sedaj smo vsako leto sodelovali samo v nogometu. Izjemoma smo nastopili lansko leto kar v treh in to v nogometu, streljanju in keglanju. Uspehi na tem tekmovanju res niso zavidanja vredni, toda vzrokov za to je več. Glavni vzrok je v tem, da je pri nas zaposlenih majhno število moških in še to starejših, ki se več ne ukvarjajo s športom. Mladina pa žal, do sedaj po vseh poizkusih ni pokazala ustreznega zanimanja. Osebi se navdušujem za nogomet in streljanje. Po neugodnem zaključku poletnega sindikalnega tekmovanja smo pričeli z resnim delom in rezultati so se pokazali na naših zadnjih srečanjih prijateljskih tekem, ki so se končale v našo korist ali pa je re-

Protestno zborovanje kolektiva

VSEM, KI SE ZAVEDAJO ODGOVORNOSTI RED PRIHODNOSTJO CLOVEŠTVA...

Sedem let že traja oborožen boj vietnamskega ljudstva za svobodo in vedno bolj, navzlic vsem prizadevanju miroljubnih sil na svetu, se vojna samo širi. Ameriški način bojevanja vse bolj spominja na način vojskovanja, ki ga svet pozna iz druge svetovne vojne: požiganje vasi, ubijanje in trpinčenje civilnega prebivalstva ter bombardiranje mest.

Krepitev ameriškega vmešavanja v Vietnamu in čedalje večji odpor svetovne javnosti — kot tudi ameriške — proti umazani vojni samo dokazujeta, kato nesmiselna in sovražna je politika Združenih držav Amerike.

Tudi mi ne moremo ostati še naprej ravnodušni spričo te uničevalne vojne, ki jo vojskujejo ameriške armade in njene zavezniške sile proti narodu, ki želi imeti samo mir in neodvisnost.

Zato naš kolektiv na tem zborovanju izraža svoje ogorčenje nad to umazano, krivično vojno in nasiljem ter izražamo solidarnost z borečim se narodom, ki za ceno ogromnih

žrtev brani svojo domovino pred nasilnim ameriškim imperializmom, svojo čast in svoje dostojanstvo.

Da se bo uresničil poziv mirovnih sil vsega sveta »ZAUSTAVITE VOJNO V VIETNAMU« je potrebno:

1. Dokončna in brezpogojna ustavi-
te bombardiranje DR Vietnama.
2. Resnično in trajno rešitev v Juž-
nem Vietnamu je mogoče doseči
samo s prenehanjem agresije
ZDA, trajnim, brezpogojnim umi-
kom ameriških sil in zaveznikov
ter njihovih instalacij kakor tudi
demontriranjem njihovih vojaških
oporišč.

3. Vietnamsko ljudstvo samo naj uredi svoje stvari na podlagi neodvisnosti, demokracije, miru in nevtralnosti, to je po načelih ženevskih sporazumov in programa FNO, ki izraža temeljne težnje ljudstva Južnega Vietnama.

Tako bo vzklik, »Prenehajte s to vojno«, postal stvarnost spričo skupne akcije vseh poštenih ljudi tako na zahodu kot na vzhodu kakor tudi na severu in jugu ne glede na raso in religijo, nacionalnost in politično prepričanje, ker je to prvi pogoj za svetovni mir in blaginjo človeštva.

F. P.

Proizvodnja v mesecu oktobru 1967

Oddelek	Enota mere	Planirana količina	Proizvedena količina	%
1. Trakotkalnica	000 vot	86.880	75.061	86
2. Tkalnica širokih tkanin	000 vot	448.368	439.587	98
3. Mikalnica	kg	76.848	83.069	108
4. Konfekcija	N din	3.139.944	3.433.740	109
	Vložki	569.784	475.200	83
5. Cigaretni filtri	000 kom	14.400	30.293	210

DOLGIH 30 LET . . .

Sotovariši uredniškega odbora »Tosamec« so me določili, da se pogovorim s tov. Ogričevo in Šornovo, ki slavita 30-letnico pridnega in vestnega službovanja. To se mi zdi prav prijetna dolžnost in bi rada nalogo kar najbolje izvršila, da bi v petih vprašanjih in odgovorih povdarila tisto, kar je za naši dve slavljenci najbolj pomembno.

Z vprašujočimi občutki sem šla najprej v pripravljavnico k tov. Ogrič Hildi. Zelo sem pa bila vesela, ko sem ugotovila, še preden je ona spregovorila, da je presenečena, ker nismo pozabili nanjo. Povem vam, oči so ji tako zažarele in se je v hipu popolnoma spremenila v obraz, da se mi je zdela prava nagajivka in sem še potem dolgo mislila nanjo.

Na naslednja vprašanja pa je takole odgovorila:

1. Opišite najbolj vesel in najbolj žaloste dogodek 30-letnega službovanja.
2. Ali se vam zdi, da ste na tej dolgi poti prišli do pravega delovnega mesta in ste zadovoljni z osebnimi dohodki?
3. Kako se vedejo mlajše tovarišice do vas in kaj vi pravite o sodobni mladini?
4. Vaše želje za prihodnje delo v službi in doma.
5. Na kaj ste najprej pomislili, ko ste zvedeli za razgovor?

Bila sem najstarejši otrok in se spominjam, ko sem se zaposlila pri Kocjančiču, da so bili starši zelo veseli, saj sem jim pomagala z denarjem pri preživljanju družine.

Delala sem na raznih delovnih mestih, a zelo sem bila vesela, ko sem že pred vojno kot mlajša de-

lavka, delala na novih vtokovih strojih.

L. 1947. sem začela delati na tri izmene, ker so nam vzeli previjalni stroj, pa smo to nadomestile v tovarni Induplati in smo 8 tednov nepretrgoma delale samo ponoči. Takrat je bilo zares težko in sem zadnje tedne omagala.

Do štiridesetega leta še nisem čutila utrujenosti in sem dala tovarni vse, kar človek ve, da mora dati. Potem pa sem začela omagovati in sem vesela, da so uvedli oddelek za čiščenje in klasiranje tkanin in da tam delam.

Rada bi še povedala, da sem v zadnjih desetih letih bila manj kot 20 dni v staležu in bi rada, če bi mi zdravje dopuščalo, še vedno delala na vtokovem stroju.

Zdi se mi, da sem dosegla svoj cilj. Zaradi osebnih dohodkov se nisem nikoli prepirala in sem jih vedno vesela.

Če bi še delala na strojih med mlajšimi sodelavkami, bi bila bolj nesrečna, ker preprirov in nedostojnega govorjenja ne prenašam. Mladim pa je treba dati dobre in vzpodbudne besede, kajti tudi nas so starejši učili in svarili.

Zelega bi na tem delovnem mestu, kjer sem sedaj, še naprej delati. Rada bi, zaradi družinskih razmer nekaj mesecev delala popoldne, drugič pa dopoldne. To bi prosila predvsem mojstra tov. Mihelčiča.

Pomislila sem na začetek službe, ki je že tako daleč in je prišel čas, da povem svoje misli velikemu delovnemu kolektivu, ki je mnogo večji od takrat, saj nas je bilo približno 70 zaposlenih.

Pa še majhen nasvet tov. Ogričevi: Če bi bila jaz slavljenska, bi ti isti dan, ko bi izpolnila 30 let dela, imela praznik. Vzela bi dopust, vsa gospodinjska dela pa bi z veseljem naložila možu.

Tov. Šorn Minko sem poiskala na njenem stanovanju v bloku na Ljubljanski cesti. Je zelo bolna in je že dalj časa v staležu. Življenje je prava ironija, zato se nisem preveč začudila, ko na postavljena vprašanja ni odgovorila. Rekla je, da ji je življenje vseskozi od začetka službe pa do danes temna senca.

Vem, da da ji ni lepo. Sama je v žalosti in boleznih. Zato tovariši in tovarišice pomislimo in pomagajmo, saj človek zna biti tako skromen in srečen, samo ne pozabimo ga.

V imenu celotnega kolektiva in uredniškega odbora želim še v naprej tov. Ogričevi in Šornovi, da bi se kar najbolje počutile v službi in da bi zdrave dočakale zasluženi pokoj. Zahvaljujemo se jima za neprekinjeno delo, saj lahko s ponosom napišem, da je malo takih ljudi, ki bi v eni tovarni toliko časa vztrajali.

Limovšek Milena

Skrb za naše počitniške domove

V tem članku bom napisal nekaj vrstic o stanju in vzdrževanju naših počitniških hišic v Novem gradu in koč na Veliki planini.

Vsem je znano, da imamo v Novem gradu 4 hišice, ki so v glavnem zasedene v sezoni, to je od maja do septembra.

Člani kolektiva, ki preživijo svoj dopust v hišicah imajo precej pripomb z ozirom na urejenost in vzdrževanje le teh. Hišice imajo, ko se je določala lokacija, pri celotni gradnji in izdelavi opreme ter sem

imel pri tem delu tudi razne pripombe. Te pripombe pa so bile v večji meri preslišane ali pa sem dobil odgovor, da se bodo upoštevale v naslednjem letu. Tako pa je sedaj preteklo že sedem let, hišice pa so še take kot smo jih naredili takrat. Samo enkrat smo jih prepleskali in zamenjali posteljne vložke. Hišice pa bi bilo treba na notranji strani znova obložiti, dopolniti opremo in še nekaj drugih malenkosti. Če pogledamo hišice drugih podjetij, so naše v primeri z njimi zelo skromne.

SKRIB ZA NAŠE POČITNIŠKE DOMOVE

Skrajni čas je, da jih do naslednje sezone temeljito preuredimo in obnovimo, če jih imamo še namen uporabljati. To niso samo moje, pripombe, temveč pripombe vseh članov kolektiva, ki so kdaj koli preživeli svoj dopust v Novem gradu.

Tudi na Veliki planini imamo dve planinski koči, ki jih obiskuje vsako leto zmeraj več članov kolektiva. Ti dve koči imata to prednost pred Novim gradom, da jih lahko obiskujemo celo leto, posebno pa še pozimi zaradi smučanja. Dopust na Veliki planini pa je toliko manj dopustniški, ker si mora vsak sam pripravljat dnevne obroke, vendar pa v gorskem svetu na vse težave hitro pozabiš.

Te koče na Veliki planini so lepo urejene, in manjkajo samo nekatere stvari.

Težave pa nastanejo, ko pridejo na Planino člani kolektiva pa tudi nečlani, ki nimajo pravega odnosa do skupne lastnine, čeprav si še zmeraj vsak želi, da na Planino pride še večkrat. Treba je paziti na čistočo znotraj in zunaj koče, po uporabi je treba očistiti posodo, urediti ležišča ter skrbeti za red še v ostalih prostorih. Marsikdo pride na

Planino tudi brez rjuh, čeprav ve, da bi jih moral imeti.

Verjetno sem sam med tistimi člani, ki največkrat obiščejo naše koče. Vsak tak obisk pa izkoristim za ureditev in manjša popravila. Vsak, ki kočo uporablja, jo mora pospraviti, saj vsak naslednji, ki pride v kočo, je vesel, če je urejena.

Želel bi, da bi tudi mladina našega podjetja kdaj pa kdaj pomagala pri kakšnem delu za naše počit-

niške hišice. Tako se je pa zgodilo, ko smo šli pripravljat drva za koče na Veliki planini, da ni bilo nobenega mladince izpod tridesetih let.

Priporočil bi vsakemu, ki bo kdaj koli uporabljal naše hišice, da naj se drži pravila: »Kakšno želiš, da dobiš, tako tudi sam pusti.« Z več dobre volje in z malo čuta odgovornosti bomo lahko še dolgo uporabljali naše hišice in koče, ki so last našega kolektiva.

D. J.

Od surovine do izdelkov

Kemikalije, s katerimi obdelujemo bombaž pri izkuhavanju in beljenju, vlakno poškodujejo, ter ga »odpro«, da lažje vpija, potem ko gredo v določeni meri iz njega nezaželjene snovi. Tako lahko voda oziroma tekočina prodre v prazna mesta, ki so bila preje delno napolnjena z zrakom. Vata, ki ni dovolj izkuhana, ima večkrat previsok odstotek pepela (to so nezgorljive in neizparljive snovi). Pepel nam dajo kemikalije, ki smo jih uporabili pri beljenju in izkuhavanju, ter jih nismo dovolj izprali, poleg tega pa postavljajo pepel že omenjene anorganske snovi v vlaknu (to so razne soli).

Z natrijevim lugom (kemičen znak zanj je NaOH) vlakno »odpremo«. Temu pravimo izkuhavanje. Po tem izkuhavanju je bombaž pripravljen za beljenje. Do sedaj smo posebej izkuhaval v dveh (starih) kotlih, nato ročno izmetali in na vozičkih prepeljali izkuhan bombaž na beljenje v kadi, ki so obložene s plastično maso. Kotli, ki so iz na-

vadnega jekla, bi namreč povzročili, da bi belilna kopel tako hitro delovala, da bi močno poškodovala bombaž in kotlovne naprave (cevi, črpalke, ventile...), poleg tega pa bi burno delovanje v kotlu lahko poškodovalo delavce. V novem kotlu iz posebne zlitine pa je izkuhavanje in beljenje združeno. V njem lahko porabimo vse te kemikalije: za beljenje ali prebeljenje NaOCl (to je korov lug ali natrijev hipoklorit) nato H₂O₂ (vodikov prekis ali vodikov peroksid) in natrijev lug, ter mravljično kislino, ki odstrani po izpiranju preostali del luga, ki bi med sušenjem poslabšal belino in tudi drugače škodoval.

Z novima Thiesovima kotloma od katerih je eden že postavljen, drugi pa bo kmalu, bo torej bombaž obeljen dosti hitreje tudi zato, ker bo delal pri temperaturi nad 100° C. Ker pri tej temperaturi vodna kopel že vre, je kotel urejen tako, da se takrat zveča pritisk in kopel ne more vreti, zato lahko tekočina nemoteno kroži.

Ves potek priprave za beljenje in samo beljenje pa bo potekalo po naslednjem vrstnem redu: razrahljan ali pa prečiščen bombaž bo zračni vlek po cevovodu privedel do pločevinastega sode (ki bo na kole-sih). Tu bo zgoščevalec stresel bombaž v ta sod in ga obenem omočil, da bo bombaž lažje stisniti pod stiskalnico. V stiskalnici močno stisnjen bombažni kolač (v obliki potice) bo na ploči prenešen v kotel. Ker bo bombaž močno stisnjen, ga bo kopel enakomerno obdelala, tako, da bodo lastnosti bombaža (hidrofilnost, vsebnost mila itn...) po vsem kotlu enake. Iz kotla dvignjena bombažna potica bo v celem prenešana v centrifugo, kjer bo iz nje odcejena skoro vsa voda, ki se drži vlaken. Del preostale vode, ki je v samih vlaknih pa bo odstranil sušilnik. Še pred vstopom v sušilnik bo bombažna potica razrahljana na posebnem trgalcu. Iz posušenega obeljenega bombaža bo enojni ali dvojni otepalnik oblikoval zavitek, kot je to sedaj. Dokončno pa bo plast tega zvitka očistil in razčesal v bombažno tenčico naslednji stroj — mikalnik.

(nadaljevanje)

Kakšne novosti na področju tkanja ovojev sem videl v Baslu

Podjetje mi je omogočilo, da sem si ogledal svetovno razstavo tekstilnih strojev v Sviči — Baslu. Zato se najlepše zahvaljujem samoupravnim organom, kakor tudi celemu kolektivu.

Razstava je bila zelo zanimiva. Videl sem najnovejše stroje za prede-nje in tkanje ter konfekcijo. Jaz sem se posebno zanimal za novosti trakotkalskih statev, katere najboljše poznam z ozirom na moje delovno mesto. Napredek napram našim strojem je zelo velik.

1. Stroji imajo trikrat večjo hitrost od naših.
2. Vsak stroj ima nameščene lamele za ustavljanje, kadar se utrga osnovna nit. S tem se doseže veliko boljše kvaliteta.
3. Vsak trak oziroma ovoj ima nameščeno foto-celično napravo, ki služi zato, da ustavi stroj, kadar se utrga votek v čolničku.

4. Osnovni valjčki so naviti po širini ovoja, zato pri tem odpadejo zadnji grebeni. Namesto grebena so nameščene križne palice.

5. Novosti v tkanju so posebno opazne pri vnašanju votka v zev. Jaz sem poznal samo čolničke. Na novih strojih pa votek v zev vnašajo igle in zračni curek. Zaradi tega pa lahko stroji dosežejo takšno hitrost, kakršno sem omenil poprej. Toda problem pri tkanju brez čolnička predstavljajo krajci, ker se tkanina rada para.

6. Človek bi si mislil, da elektronika ne more prodreti do trakotkalskih strojev, toda po tem, kar sem videl na sejmu, lahko rečem, da je že prodrla.

Žakardski stroj ima luknjičaste karte, katere vstavljajo vzorec. Pri novem stroju, katerega sem videl, pa to delo opravlja elektronika oziroma foto-celice. Stroj nima luk-

njičastih kart, temveč poleg stroja stoji elektronska naprava, v katero vstaviš zaželjeni vzorec, narisano na prozornem papirju, nakar fotocelice same opravljajo žakardsko delo.

Vse to, kar sem videl, sem na kratko opisal, mnogo več bi lahko povedal.

Ivan Cerar

GOSPODINJSKE POMOČNICE

Ko so se Kovačičevi preselili v večje stanovanje, so nujno potrebovali pomoč in mož Ludvik je izbiro gospodinjske pomočnice prepustil ženi. Prva ženska, ki je prišla v hišo je bila Heda. Ostala je pri njih mesec dni in vse je že kazalo, da so dobili najboljšo. Nekega večera pa pa je Ludvik doma našel ženo v solzah. »Moral a se modpovedati Hedi«, je dejala. »Zakaj?« »Vzela je, vse Ivanove smešnice.« »No, to pa res ni nič hudega,« je dejal Ludvik. »Toda, ona jih ves ljubi dan prebira,« je rekla žena, »razen takrat, ko je z mano pila v kuhinji kavo in kadar ji je telefoniral njen fant. Vse delo sem morala sama opraviti.«

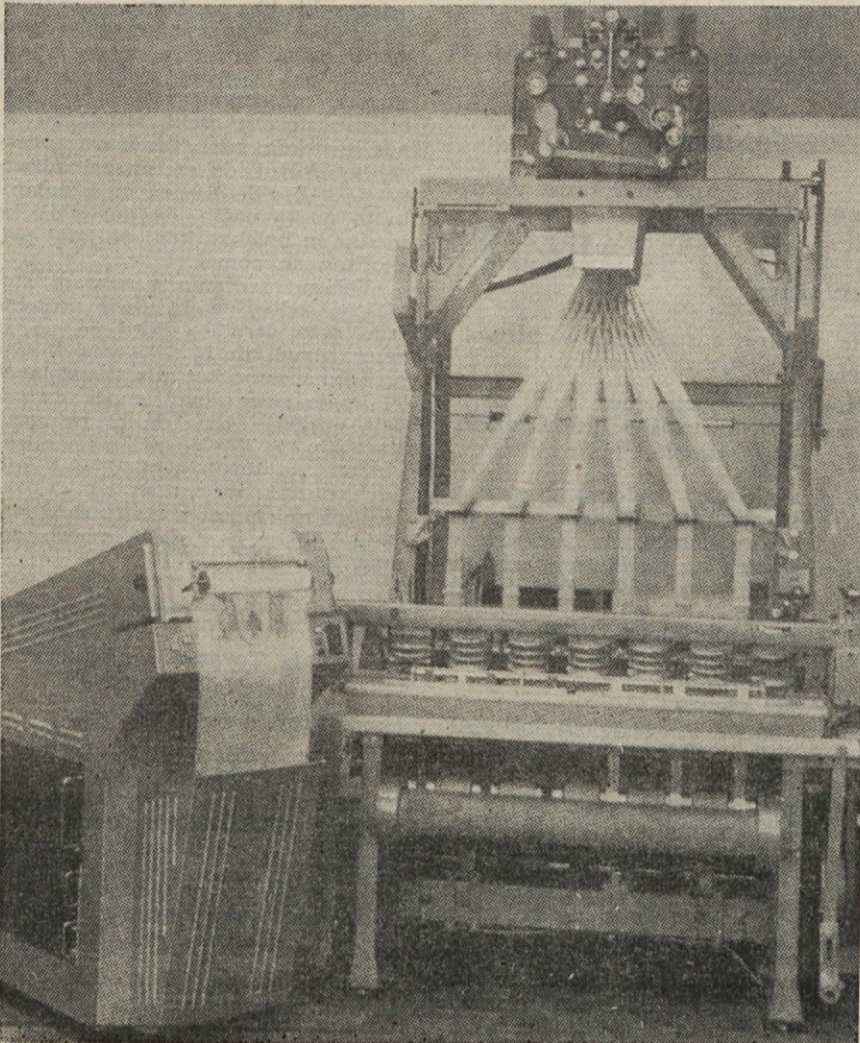
In iskali so novo gospodinjsko pomočnico. Prišla je gospa Hrenova in izkazalo se je, da je pravi bisser. Počistila je vse od vrha do tal, prala, kuhala in bila celo pripravljena ostati pozno pokonci, kadar so imeli goste. Mesec dni kasneje je bila žena zopet objokana. »Nikar mi ne pravi, da si odpovedala Hrenovi«, je dejal Ludvik. »Ne, pač pa je sama odpovedala, ker je zmanjkalo pijače. Bila je pravi vinski bratec. Neprestano ga je po malom pila in ko ni bilo v steklenicah ničesar več, je izjavila, da res ne ve, čemu bi še ostala. Rekla je, da v tako negotoljubni hiši še ni delala.«

Tudi naslednja gospodinjska pomočnica Helena ni vztrajala več kot mesec dni. Pričela je tožiti da stanujejo predaleč od njenega doma, da je preslaba plača in spet so ostali sami.

»Same slabe pomočnice najemaš,« je obtožil Ludvik ženo. »V redu naj bo«, je z jokavim glasom dejala žena, »pa jo sam najemi.«

Ludvik je po svojem okusu izbral najboljšo pomočnico. Nato je naročil ženi, naj počisti hišo od vrha do tal, da ne bo mislila v kakšno umazano hišo je prišla.

Naslednje jutro je Angelina vsa sveža in zgodnja prispela. Ludvik ji je ponudil naslonjač in ženi naročil naj skuha kavo. Ko je pohvalila hišo in njega je postal nekoliko živčen. Nato se je pozanimala, katere znamke je pralni stroj in sesalec. Preveč ni bila zadovoljna in takoj naročila, da morajo kupiti drugega. Prav tako je še sporočila, da bo ime-

Kadrovske vesti

V ČASU OD 12. XI. DO 11. XII. PRAZNUJEJO SVOJ ROJSTNI DAN

Konfekcija: 13. 11. Rode Zinka, 19. 11. Krušnik Marija, 21. 11. Jenič Malči, 23. 11. Prašnikar Betka, 24. 11. Pančur Majda, 25. 11. Hribar Kati, 26. 11. Burja Julka, 27. 11. Osovnik Marija, 28. 11. Podbevšek Marija, 2. 12. Jeretina Marica, Gostič Francka, 3. 12. Justin Marija, 6. 12. Gotar Marija, 7. 12. Prosenč Marica, 8. 12. Cerar Marija.

Filtrji: 16. 11. Svetlin Jožica, 20. 11. Pavlič Andrej, 11. 12. Ravbar Tatjana.

Tkalnica ovojev: 17. 11. Kolbl Cilka, 24. 11. Dolinar Marija, 27. 11. Andrejka Andrej, 6. 12. Ivanetič Majda, 9. 12. Deisinger Štefka, 10. 12. Vehovec Pavla, 11. 12. Miklavčič Fani.

Tkalnica gaze: 29. 11. Grad Francka.

Tkalnica Zvezda: 27. 11. Križnar Ivanka, 5. 12. Sušnik Marija.

Avtomatska tkalnica: 12. 11. Sevšek Slavka, 22. 11. Vehovec Andrej.

Pripravljalnica: 22. 11. Ferlič Cilka, 24. 11. Žavbi Angelca, 9. 12. Kokalj Cilka in Koprivnikar Rozka.

Belilnica: 22. 11. Pestotnik Dorca, 23. 11. Osolin Franc, 25. 11. Peterka Lado, 29. 11. Kokalj Franc, 5. 12. Banko Janez.

Mikalnica: 12. 11. Pilih Kristina, 14. 11. Vrhovnik Gizela.

Tajništvo: 11. 12. Šinkovec Marija in Štrukelj Jože.

Tehnični sektor: 9. 12. Kukovec Breznik ing. Helena.

Računovodstvo: 13. 11. Limovšek Milena, 30. 11. Kava Marija, 11. 12. Bunič Kristina.

Komerciala: 17. 11. Capuder Albert, 2. 12. Debevc Marjan, 7. 12. Jeretina Franc.

Pomožni obrati: 12. 11. Kerč Miha, 16. 11. Rožič ing. Franc.

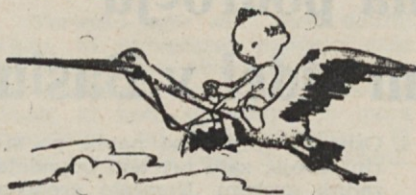
Naše najboljše želje!

GOSPODINJSKE POMOČNICE

la v četrtkih prosto, ker hodi k frižerju.

Tri tedne je teklo kot po maslu in nekega dne je prišla žena v kuhinjo in našla Ludvika vsega v solzah. »Angelina me zapušča«, je zaihtel. »Zakaj?« »Pravi, da ji jedi, ki jih ti kuhaš zanjo, niso všeč. Pravi, da mora ena od vaju iz hiše.« »In kaj si ji rekel?« »Nisem ji še dal dokončnega odgovora. Usedi se, draga. Rad bi se s tabo pogovoril o neki zelo resni stvari...«

V MESECU OKTOBRU SO SE RODILI:

Sivavec Ivanki — sin, Jeretina Marici — hčerka, Rožič Mileni — sin, Sevšek Slavki in Jerneju — sin, Pavšek Viktorju — sin in Savič Tončki — hčerka.

Cestitamo staršem — otrokom pa želimo zdravo in krepko rasti!

V POKOJ JE ODŠLA:

Hafner Ančka — konfekcionarka zaposlena v podjetju 9 let.

Zelimo ji obilo zdravja in počitka v zasluženem pokoju!

IZ PODJETJA SO ODŠLI:

Hribar Alojz in Paliska Jordan ml. — po pogodbi.

C. Z.

ENAČBA

$$(a - b) + c + \check{c} + (d - MO) + e + T = x$$

a — afriški mrhovinar

b — vzhodnonemško mesto, znano po proizvodnji prvovrstnega stekla

c — kratica za akademski naslov, ki se podeluje specialistom za določena znanstvena področja

č — kratica za slovensko medvojno vseljusko odporniško organizacijo

d — ena od primesi, ki jo ugotavljamo pri kontroli kvalitete gaze in vate

e — del obraza

x — ena od brezpogojnih lastnosti

gaze in vate

Sestavil: a + b + c

a — iztrebljen svet

b — nikalnica

c — predlog

ČESTITKA

Tovarišici OLGII NAUM čestitajo, čeprav malo pozno, vendar z veseljem za diplomu na Srednji ekonomski šoli — njene sodelavke.

REŠITEV NAGRADNEGA REBUSA

Število rešitev zadnjega nagradnega rebusa je skoraj rekordno, saj je bilo poslanih prek 20 rešitev in vse so bile pravilne. Slika je prikazovala besedo AVTOKAROSE-RIJA. Srečni izžrebanki sta tokrat Marija Marinček (dobila je prvo nagrado) in Albina Miš (dobila je drugo nagrado). Vabimo vse brihtne buče, ki še ne sodelujejo, da se s poslanimi rešitvami skušajo časno priboriti 1. nagrado (2000 din) oziroma tolažilno 2. nagrado (enegajurja).

NAGRADNA SESTAVLJANKA V OBLIKI ENAČBE

Da bi popestrili izbiro križank in druge vrste nagradnih zank, smo vpeljali novo uganko v obliki enačbe. Naloga je takale: namesto malih črk vstavljajte besede in tam kjer je znak — ali + odštejte ali prištejte črke, ki je v enačbi pisana z veliko. Rešena enačba bo dvignila vaš matematični ponos obenem pa vam bo povedala nekaj važnega.

UČILI SO NAS SPOŠTUJMO JIH

Vsi hodimo v službo zato, da zasluzimo in se s tem preživljamo. Za usluge, ki jih pa komu naredimo, pa seveda nismo plačani in smo morda ravno zato zelo skopi z njimi. To ni lepa lastnost v človekovem značaju, posebno še, če uslugo odrečemo starejši osebi, sodelavcu, ki nas je nekda učil. Temu smo pravzaprav dolžni, da se mu zahvalimo, pa ne z besedami, pač pa z dejanji in to na ta način, da mu zdaj, ko je star in bolehen kdaj pa kdaj priskočimo na pomoč.

Večkrat srečamo v tovarni starejšega sodleavca, ki ga je večletno trdo delo utrudilo, zdaj se pa še zmeraj trudi, da bi delo opravil ravno tako spretno kot mlajši sodelavci. Ti imajo sicer dovolj moči, da vsa dela opravijo, toda da bi pomagali starejšim, to jim ne pride na misel.

Zato se včasih zamislimo v njihov položaj, snornimo se, da bomo tudi mi mladi postali nekoč stari in kolikor je v naših močeh, pomagajmo jim.

Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Pavla Buždon, Vida Grlica, Limovšek Milena, dipl. ing. Helena Breznik, Viljem Dolenc (odgovorni urednik), Dano Juteršek, Ivan Kosirnik, Lovro Mokorel, Miro Pavlič, Mirko Požek in Franc Perše.

Tiska Papirkonfekcija Krško, obrat Valvasorjeva tiskarna

Naklada 700 izvodov